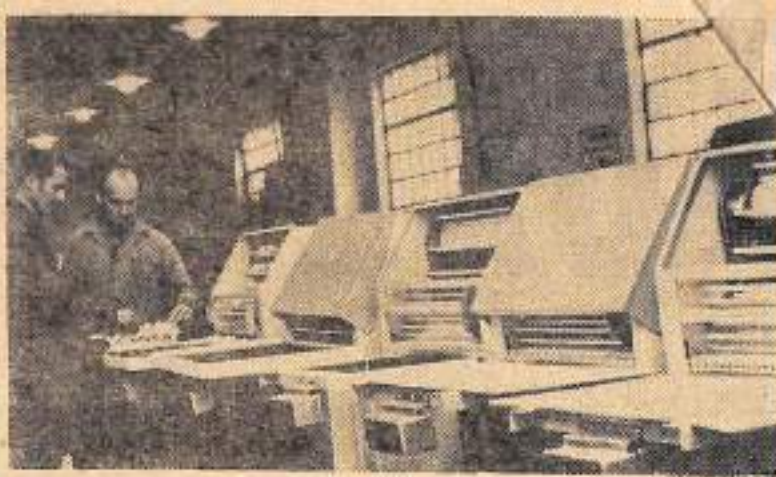

КОСТРОМСКОЙ ГРЭС МИЛЛИАРДА

Костромской ГРЭС — былыл бастааы миллиард киловатт-час электрэнергияны өтөрөн тааарда. Бирдин кило-ватт-чааы өтөрүүтэ 328 грамм условнай уматпак өрө-куоттанна. Онон ГРЭС бийиги дөйбүтүтүр манник типтөөх станциялартан бастааынан көмчүлөөн итинник реж-имгэр кириде. Ити автомати-каны киэниик туһаныы, түүнүгү камга блоктар үлөө-рин уларытыа түмүтүр сити-һилиннэ.

(ССТА).

Олунньу 4 күндүр ССРС уонна Венгрия икки ардыкыгар ди-пломатическай сибээс олохтомута 40 сыла туолар. Билигин Вен-грия Народнай Республиката бырааттыы социалистическай дөй-дүлүгү кытта бэрт киэн өрүттөөхтүк биригэ үлэлиир.

Синмакка Сомбатхейга өтөһүлүбүт инкубационнай установка-ны Советскай Союзка ытарга бэлэмнээһин.

МТИ—ССТА фотолара.

БЫЛААС ОЛОХТООХ ОРГАННАРА УОННА НАРОДНОЙ ХОНТУРУОЛ

«ССРС-ка народнай хонтуруол органнарын туһунан Балаһыан-на» ССКП КК уонна ССРС Ми-нистрдэрин Советын 1968 сыл ахсынны 19 күнүгэр уураах-тарынан бигэргэтиллибитэ. Ва-лаһыаннаага Советскай государ-ствога хонтуруоллуур быраап-норуокка бериллэрин, народнай хонтуруол органнара социали-стическай демократия биир фор-мата буолалларын, киһилэргэ кыттаннар үлэһиттэр киэҥ маассаларга хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутуу уоба-ластарыгар хонтуруоллуур бы-рааптарын олохтууларын, ити-көн киһилэр государство дыма-лаларын салайыага кытталла-рын туһунан атыллар.

Бу улахан политическай суол-талаах народнай хонтуруол ор-ганнарынан буолаллар: ССРС Народнай Хонтуруолтун Комите-та, сөбүлүү уонна автономнай республикатаары, уобаластаары, оройуоннаары (куораттаары) Комитеттар, группалара уонна постар.

Народнай хонтуруол орган-нарын систематын төрүтүнэн народнай хонтуруол группалара уонна постара буолаллар. Киһи-лэр бары хаһаайыстыбаннай ор-ганнарга, тэрилтэлэргэ, войскай тааастарга, обороннай промыш-ленноска, сууу-силлэстийэ ор-ганнарыгар тэрилтэллэр. Арай партийнай, профсоюзнай, комсо-мольскай органнарга, Советтар исполкомнарыгар, партийнай бэ-чээт органнарын редакциялары-гар эрэ тэриллэбэттэр.

Балаһыаннаага атылларын курдук, народнай хонтуруол ор-ганнарын үлэлэригэр кылаабы-найынан советскай, хаһаайы-стыбаннай, о.д.а. тэрилтэлэр партия уонна правительство ди-рективааларын дыһы-тахчы толо-рууларын нуруутун бөрөбүрүк-түгү, коммунистическай ту-туууу салайыыны салгыы түп-сүрүккэ, экономиканы дөгүтөр-лүк өрө көтөр, государствен-най дисциплинаны уонна со-циалистическай сокуоннааы бөрөгүтөр иһин өхсүһүүгэ пар-тийнай, государственнай орган-нарга көмөлөһүү буолар. Ити со-руту олоххо киллэрингэ госу-дарственной былааннар, сорууда-тар туолууларын нуруутун хон-туруоллохтоохтар, не резерв-лэри туһага таһаарыыга, об-щественнай экономика дө-дүлүүнү үлэтиигэ, материаль-

най ресурсалары уонна үп-средстволарын көмчүлөөнүгэ үлэни ытыктаахтар. Хаһа-айыстыбаннаа сүөх быһымаар күөрэйинилэрин, государствен-най алыһынаабын тахчыларын, со-циалистическай бас билигэ суудайыыны бөпсөхтөөхтөр. Ити иһин киһилэр араас өрүт-

Совет үлэһиттэрин кэтэхтэн семинара

төөх бөрөбүрүккэлэри, рейдэлэри ытыктаахтар, өнүккэ ары-һаллыбыт итэстэри туһаан-наах салайааччыларынан туо-ронтарыахтаахтар, буруйдаах-тар административнай уонна ма-гистеральнай эппиэхкэ тартарыа-хтаахтар.

Оройуоннаары народнай хон-туруол Комитета райсовет сес-сиятынан бигэргэтиллэр. Группалар уонна постар хаһаайысты-баннай, государственнай тэри-тэлэринэн тэрилтэллэр. Киһилэ-ри партийнай тэрилтэлэр, на-роднай хонтуруол комитетта са-лайаллар. Сельсоветтар истэри-нен үлэлиир группалар суохтар. Ол иһин киһилэр быһаччы са-лайаллар. Ол тыһын баран хон-туруол группалара уонна поста-ра бөйбөлөрүн үлэлэрин олохтоох Советтары кытта ыһса сибээс-төөн ытыктаахтар. Холобур, Совет бастайааннай комиссияла-рын кытары биригэ холбобон араас бөрөбүрүккэлэри, рейдэлэри ытыктаахтарын, исполкома, сес-сияга бөпсүрүүбү бэлэмнээн киллэрмэхтэрин сөп. Итиннэ эр-дэ үлэ былаанын өтөрүүтэ учуоттаннахтаах.

Бийиэхэ бары нөһүлүккэлэр-дэри группалар бөрөбүрүккэ-рин түмүгүн партийнай тарил-тэлэргэ, нөһүлүк Советын ис-полкомутар, месткомна, адми-нистрацияга туруоран иһаллар. Холобур, Атыллытаары народнай хонтуруол группата (урукку председатели Баина М. Ф.) ас-сипт сылга нөһүлүк Советын исполкомутар биеэ бөпсүрүүбү бэлэмнээн туруорда, олох итэ-стигэр сааскы ыһыыга бэлэмнэ-ни турутун, маһаайыкка үлэ-лэрин, сельскай кулуун улуһун, общественнай сүөһү ыһытыгар тахсыбыт быһаарымылары туора-

тар дьаһаллар туһарынан у.д.а. Итиннэ тэҥэ бу группа профсоюз месткомутар биеэ, отделение управлющайыгар сүбэ мун-наахха сэттэ, совхоз дирекция-тын көрүүтүгэр икки бөпсүрүүс-тэри бэлэмнээн туруорда. Оло-ру бэлэмнөөһүнүгэ Совет депу-таттара эмиз кыттыбыттар. Со-рофтор Совет исполкома бөрөбүр-ккэлэри ыһтан, чуолкайдаан кил-лэрэллэригэр группаларга быс-тэх соруудахтары биэринэн эмиз сөп.

Сессия уонна исполком таһа-арар быһаарымыларын, нөһүлүк үрдүнэн ыһытыллар үлэ-хамнас туһунан, туһааннаах тэрилтэлэр былааннарын толорууларын ту-ругун, ханнык сорууттар турал-ларын биригэтигэр контролер-дарга тириэрдэн иһэр баалаах. Ол киһилэр үлэлэригэр програм-ма буолуохтаах. Бастайааннай комиссиялар чилиэниэрин кыта-ры ыһытыллыбыт сорох бөрө-бүрүккэлэр түмүктэрин туһаан-наах бастайааннай комиссия муһнаабыр быһаччы дьүүлэ-һиэххэ эмиз сөп. Өскөтүн бөрө-бүрүккэлэр түмүктэринэн Совет депутаттара эппиэтинэска тар-дыллар буруйу оңордохторуна, ону туһааннаах Совет көрүүтү-гэр бериллэхтээх.

Народнай контролердарынан олохтоох Советтар элбэх депу-таттара талыллан үлэлини сыл-дыллар. Итиннэ киһилэр но-руот биэрбит итаралын толоруу-га эппиэтинэстэрэ икки төгүд-улаатар. Ол иһин Совет дарыы, хонтуруол даһаны линиятынан бериллэр соруудахтары биригэ-тигэр, кыһамнылаахтык толо-руууу хааччылаахтар. Со-рох сезоннай үлэлэргэ (сааскы ыһыыга, бурдук хонууругар), кыстык уонна сайылык ферма-ларыгар Совет депутаттарынан, контролердартан постары төри-йэн былааны толорууу, үлэ тө-рөөһүнүн миэстэтигэр хонту-руолааһыахха сөп. Совет уонна хонтуруол үлэһиттэра итинник биригэ холбобон сүбэлэһэн, бы-лааннааһын үлэлэһиннэрэ уоп-сай үлэ-хамнаага улахан кө-мөлөөх буолара өйдөнөр. Иһи-китин манна киэниик олохтоох-ха.

С. ЗАХАРОВ,
народнай хонтуруол оро-
йуоннаады комитетын
председателэ.

Нолхостарга отчуоттуур-быыбардыр муһнаахтар

СҮРҮН САЛААБА ТУҔАНЫЛЛЫБАТАХ КЫАХТАР

Лен аатынан колхоз кол-хозтаарын уопсай муһнаах-тарыгар ВЧ Коркин колхоз бы-рабыһыаннаах, М.Е. Васильев ревизионнай комиссия, П. Г. Григорьев персональ Совет үс сыллаах үлэлэр туһунан от-чуоттаатылар. Дьаһалттары ту-ла көпсөһүгэ 33 киһи кыттына.

Отчуоттуур дьаһалттары уонна көпсөһүгэ колхоз экономикага салгыы өтөр-бүтэ, колхозтаахтар матери-аль олохторун таһаама, киһи-үлөс активностара үрдээбэ баһыттына.

Бырабыһыаннаа колхозтаах-тар материалнай олохторун таһааһын салгыы үрдэтэр дьа-һаллары олоххо киллэрингэ колхоз не Устаабынан салайта-ран калла. Үлэ төлөбүрүн рас-ценката салгыы өтөрүлүүнэ. Үлэ үгүс көрүһүнэригэр төлөбүр урдэтилиннэ. Эбүн төлөбүр бө-рөдүккэлэ. Хамнааы таһынан үлэ бары көрүһүнэригэр мате-риальнай көрүлээһин өтөрүл-лэр буолла. Колхозтаахтар дыа туттууларын татима кууһурда: үс сылга 43 ыал, онон аһардас ааспыт сылга 24 ыал сага дыаһаларга киридилэр.

Пятилетка үс сылын сүрүн соруудахтара үүккэ 105, аһа 102, бурдук хонууругар 108, үүтү государство атылаа-һынна 116, эти государство туттарыыга 110 бырыһыан толорулуунулар. Колхоз пяти-летка икки сылыгар туулаах буулаһыныгар 16,2 тыһымыча солкуобай, өтөрүт аһыгар 130 тонна государствога иһтээх хаалла.

Колхоз дохуотун 83 быры-һыанна сүөһү интигиттэн ыла-ла. Ол эрээри бу сүрүн салаа-ры кыахтар мараарынан толору туһанылыбаттар. Ол курдун, кийэ сүөһүтүн төрүөпү ыһыы 1973 сылга баара эрэ 58 бы-рыһыанга тэҥнэстэ. Үс сылга 623 ыһах сүөһү (эти иһнтэн 453 ыһырай), 297 сылы көн-нүөн өлө. Аһардас ааспыт сылга сүөһү көннүөннэ өлү-түтөн. 73 тыһымыча солкуобай-лаах нөһүт таһыста.

Улахан үүт иһин үлэ төрөөһү-нэ өссө да тупса илик. Хаһа-йыстыбаннаа сүөх быһыытан (ыһырайга аһара иһэрдиттэн, үүтү кирдээхтик тутууттан, үүт ыһыыны мамыаһыттан) былыргын 26 тыһымыча солкуо-байдаах нөһүт таһыста.

Хаһаайыстыба 1973 сылга үүт валовой ыһыны 1972 сыл-лаабыр баара эрэ 38,5 тоннаан үрдэттэ. Оттон одулууннар 32,4 тоннаан итэс ыһы-лар. Аһаалар биэр фураж-най ыһахтан үүтү ыһыны буулаахтарына, одулууннар 29-туу кг таһнары туһэрдилэр. Онон ортотунан биэр ыһахтан 1471 кг үүт манна. 2000-лаах кирбикин баара-суога аһа манныксыт ыһаа. Ол иһнтэр колхоз чемпион манныксыта В. Н. Дюдорова 2714 кг ман, сас биридин ыһагар 667-лин кг эһтэ. Быһыл 3000 кг үүтү бырыһыаннаахтык таһаарыыга 300 ыһырай эһи ыһагар хаалла. Оччого 258 убаһаны иһтээ ах-сааннаах бөрөсүкүгэ атаһтан, 450 центнер эти сүтэригэ сүөх этибит. Ол оннутар эти убаһагар государствога туттарылла, 90 тыһымыча солкуобай дохуот кириэхтээгэ.

Барыта үс сылга 927 ыһах кытарааһынтан колхоз 550 тыһымыча солкуобайдаах нө-чөөккө кирдэ. Төрүөпү ыһыыга уонна кытарааһыныга иһиик-тин ыһыныксыттарыга уонна семенатордарга материалнай үлэһин уонна эппиэтинэс өтөрүө аһыдиллэр.

Государство комитетин хөдү-һанын иһирэп сирин тупсаран өтөрүөүтүчүмнээх үлэ ыһы-лына. 1973-74 бур, үс сылга 750 гектар сир уһа астарылыл-ла, 492 гектар сир солонно, 340 гектар оһуу солонно, 340 гектар оһуу сир баабы-лага таһаарыла. 53 км сирдийэ бутай таһына. Ха-йардас уонна Туолой ферма-ларга 226 гектардаах сир сыл-лаах араахтарар (сир аһаах культурнай мөчирэп сир) ыһылыттан олоххо кириэр.

Техника көдүүүтүн, үлэ өр-рүмүтүтүн үрдэтигэ холобур буолар үчүгэй үлэлээх, опыттаах механизатордар аһыага суохтар: Октябрьскай революция, «Бо-чуот Знага» орденнар кавалер-дара Н. Е. Яковлев, «Үлөсө туйгуун иһин» медаллаах Н. Н. Игнатьев, колхоз бастык трак-тористора Н. Н. Разанскай, А. А. Седалищев, комбайнер С. С. Ар-темыев, шоферлар Н. П. Ефимов, Я. С. Барашков, о.д.а. Ол эрээ-ри трактористтар, шофердар орто көрдөрүүлэрэ билигин да намы-һах. Техника саахалланыыта, сисемнигэ тахсыта үгүс. От-чуоттууу сылар усталагыгар 16 трактор сага атылаһылыбыт буоллаһына, эмиз биэр оччо сисемнигэ таһыста.

Сага АССР үтүөлөөх механи-затора Н. Е. Яковлев механиз-атордар тахуус пятилетка тутаах сылын соруудахтары толоруго бэлэмнэрин биллэрде. Колхоз чемпион манныксыта В. Н. Дю-дорова, бочуоттаах колхозтаах М. Ф. Абрамова колхозка сүрүн специалисттар (механик, зоотех-нияз, ветеринар, техник-осемена-тор, ветврач) тийбэттэригэр уонна кадрдар уларыһа-талары-һа туралларыгар болломтону-тарга атыллар.

Ити курдук колхозтаахтар бы-лааһын этиһилэрин үлөс баар итэстэригэр туоратыыга, хаһа-йыстыба не кыахтары таба ту-һаныыга, бастык колхозтаахтар бүтүгүтү көрдөрүүлэрин үлэһит-тар бары ситиһилэрэ өтөрүөгө туһаайдылар.

Отчуоттуур-быыбардыр мун-наахха ССКП райкомун секретар-а Е. М. Макарова, тыа хаһа-йыстыбатын управлениетин на-чальнига С. И. Сергеев кыта-ныч уонна тыл эһтилэр.

Бырабыһыаннаа үлэти орто-нон сымаланына. 11 киһиттан бырабыһыаннаа сага састааба талыһына. Киһи председатели-нан Е. П. Нормин, председатели солбуйааччынан уонна кылаабы-най агрономунан В. Н. Ефремов быыбарданнылар.

Н. МАКАРОВ.

Төрүөх деловой выходын эри-диктор көрдөрүүлэригэр—84,6